

Placeringsriktlinje för KTH:s stiftelsekapital

Sammanfattning

Dessa placeringsriktlinjer har fastställts av KTH:s förvaltningsstyrelse¹ och gäller tillsvidare from 2016- 10-18. Riktlinjerna utgör styrdokument för placeringar tillhörande de stiftelser som står under förvaltarens ansvar av KTH. Riktlinjerna ersätter tidigare version (2016-06-20). Placeringsriktlinjerna innefattar inte kapital som tillkommer KTH genom donation och gåva.

Placeringsriktlinjerna är ett styrdokument för förvaltningen av stiftelsernas kapital. Stiftelseförvaltningen vid KTH, vilka är en del av ekonomi- och upphandlingsavdelningen, kontrollerar och utvärderar att placeringsriktlinjerna följs och rapporterar till förvaltningsstyrelsen.

Riktlinjen gäller det stiftelsekapital som förvaltas av KTH med undantag av följande stiftelser: Stiftelsen Idrotten-Friskvården vid KTH, Stiftelsen Henrik Göransson's Sandviken stipendiefond samt Stiftelsen professor Gunnar Wallqvists donationsfond med avseende på fastigheten. Ändamålet med stipendieverksamheten är att understödja studier och forskning inom ramen för statuterna för KTH:s anknutna stiftelser.

Syftet med placeringsriktlinjerna är att ange hur den ekonomiska förvaltningen ska bedrivas. Dokumentet anger riktlinjer för det kapital som tillhör stiftelser med KTH-anknuten förvaltning. Merparten av kapitalet ska förvaltas av en eller flera externa förvaltare. Dessa ska förvalta stiftelsekapitalet diskretionärt, vilket innebär att förvaltaren/förvaltarna har rätt att genomföra omplaceringar i portföljen inom de ramar som anges i detta dokument.

Vid sidan av det diskretionärt förvaltrade kapitalet ska det finnas en jämförelseportfölj som består av investmentbolag, se avsnittet, Utvärdering, i slutet av riktlinjen.

KTH:s anknutna stiftelsers förmögenhet ska förvaltas långsiktigt med målsättningen att erhålla en jämn, löpande avkastning dock med beaktande av försiktighet och rimlig risknivå. Detta innebär att man vid varje tillfälle ska söka lönsammast möjliga placeringsalternativ. Det primära målet är att *den totala* direktavkastningen som lägst ska vara 14 Mkr, eller minst 3,5 % av det förvaltrade kapitalet vid årets början.

Det sekundära målet är att det förvaltrade kapitalet ska ha en nominell värdetillväxt som åtminstone motsvarar KPI. Därmed är målet att portföljen, efter utdelningar, ska bevara sitt reala värde över tiden.

Förvaltningen av kapitalet ska uppdras åt en eller flera diskretionära förvaltare som enligt avtal:

- Åtar sig att följa placeringsriktlinjerna
- Mäter placeringarnas risk och resultat löpande
- Lämnar månatlig rapportering till stiftelseförvaltningen samt särskild rapportering inför KTH:s årsredovisning.

¹ Förvaltningsstyrelsen består av ordförande i universitetsstyrelsen, rektor samt förvaltningschef vid KTH

Riktlinje

För KTH:s anknutna stiftelser gäller bl.a. bestämmelserna i stiftelselagen (1994:1220) samt bestämmelserna i stiftelseförordningen (1995:1280). Dessutom ska all förbrukning av kapitalet vara i överensstämmelse med ändamålsföreskrifterna för respektive stiftelse.

Skattskyldighet

Merparten av KTH:s stiftelser har kvalificerat allmännyttiga ändamål². Stiftelser som uppfyller kraven på kvalificerat ändamål är skattskyldig endast för inkomst av näringsverksamhet som avser fastighet och rörelse. Stiftelserna beskattas således inte för kapitalinkomster som räntor, utdelningar och kapitalvinster³.

Utdelningsbar avkastning

En förutsättning för att en stiftelse ska erhålla förmånlig beskattning är att stiftelsen över en period av 5 år använder minst 80 % av direktavkastningen för det kvalificerade ändamålet. Med direktavkastning menas räntor, utdelningar, samt avkastning från aktieobligationer, nollkuponger, räntefondandelar mm., dvs. den faktiska avkastningen på stiftelsens tillgångar⁴.

I förarbetena till stiftelselagen framgår att i de fall där stiftelseförordnandet saknar föreskrifter om hur avkastningsbegrepp ska tolkas, ska avkastning i form av värdestegring inte tas i anspråk för det kvalificerade ändamålet⁵.

Sammanfattningsvis gäller för KTH:s stiftelser att endast direktavkastning kan delas ut, om inget annat framgår av förordnandet eller separat beslut har fattats. Av direktavkastningen kommer 10 % att tillföras kapitalet. Kapitalvinster betraktas inte som utdelningsbar avkastning utan tillförs kapitalet.

Val av värdepapper

Som regel ska samtliga av portföljens tillgångar, i svensk och utländsk valuta (exkl. värdepappersfonder) ska vara börsnoterade. Med börsnoterad menas marknadsplats som har tillstånd från Finansinspektionen eller dess motsvarighet i andra länder, att enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden driva börsverksamhet. Viktigt är också att regelbunden handel sker.

KTH:s förvaltningsstyrelse beslutade 2016-10-18 att även möjliggöra för investeringar i onoterade värdepapper genom private equity- och venturekapital fonder. Varje enskilt investeringsbeslut ska beslutas av förvaltningsstyrelsen baserat på utvärdering av risk, utebliven direktavkastning och jäv.

Aktierelaterade placeringar

Med aktierelaterade placeringar avses aktier, depåbevis, teckningsrätter, konvertibla skuldebrev, värdepappersfonder som placerar i aktierelaterade instrument, aktieindexobligationer samt olika typer av instrument för att nå aktieindexexponering som inte står i strid med övriga begränsningar i denna placeringspolicy.

² Kvalificerat allmännyttigt ändamål är att lämna bidrag för undervisning eller utbildning samt främja vetenskaplig forskning. Skatteverket, Skatteregler för stiftelser. SKV 329 utgåva 5.

³ Ibid.

⁴ Ibid.

⁵ Prop. 1993/94:9 s.117 f.

Räntebärande placeringar

Med räntebärande placeringar avses statsskuldväxlar, nominella obligationer, realränteobligationer, företagsobligationer samt värdepappersfonder som placerar i ränterelaterade instrument.

Fonder

Kapital kan placeras i förvaltade värdepappersfonder vars placeringsinriktning överensstämmer med bestämmelserna kring dessa placeringsriktlinjer och som står under tillsyn av Finansinspektionen eller dess motsvarighet i andra länder. Normalt ska samtliga värdepapper i en fond vara börsnoterade. Enskilda värdepapper som inte är börsnoterade får dock förekomma, men får endast utgöra en liten del av fonden.

Vid placering i värdepappersfond ska det förvaltningskapitalets limiter om tillgångsslagens andelar i tabell 1 beaktas.

I särskilda fall kan även investeringar i onoterade fonder ske, se avsnitt Val av värdepapper.

Optioner

Handel med optioner ska ske restriktivt och inte ur spekulationssynpunkt. Optionshandel får endast ske om avsikten är att minska riskexponeringen i portföljen. Handel med optioner är endast tillåten då det gäller köp av säljoptioner mot eget innehav och utställande av köpoptioner mot eget innehav.

Handel med optioner får ske under förutsättning att handeln är föremål för clearingverksamhet hos en clearingorganisation som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

Tillgångsallokering

Förvaltningen av kapitalet ska primärt styras utifrån de övergripande målen och riskbegränsningen, se beskrivning i den inledande sammanfattningen.

Intervallen i tabell 1 anger de limiter inom vilka tillgångsslagen får variera vid taktisk allokering. Tillgångsslagen ska dock alltid vara inom minimi- och maximinivåer, uttryckt som andel av portföljens totala marknadsvärde. Syftet är att utifrån övergripande mål och riskbegränsning styra allokeringen på ett så optimalt sätt som möjligt.

Fordringar/skulder vid köp/försäljning avseende aktierelaterade placeringar tillhör aktieportföljerna. Vid beräkningar av portföljens värde ska tillgångarna värderas till rådande marknadspris.

Tabell 1: Tillgångsfördelning i procent av uppdragets totala marknadsvärde.

Tillgångsslag	Min %	Normal %	Max %
Svenska aktierelaterade placeringar	22	37	52
Globala aktierelaterade placeringar	0	15	30
Räntebärande papper	33	48	63

Om limiterna överskrids respektive underskrids ska åtgärder vidtas för att återställa fördelningen till limiterna. Detta ska ske så snart det är lämpligt utan att onödiga kostnader eller kapitalförluster uppstår och med beaktande av de övergripande målen med förvaltningen.

Ett sammanvägt jämförelseindex enligt normalportföljen bör tas fram.

Placeringsrestriktioner

För att begränsa de finansiella riskerna ska förvaltningen ske inom vissa givna restriktioner.

Aktieplaceringarna ska fördelas mellan olika branscher och vad avser utländska aktier, olika länder för att få stor riskspridning. Portföljens aktieplaceringar ska vara i börsnoterade aktier. Aktier hänförliga till ett enskilt bolag, eller bolag inom samma koncern, får utgöra maximalt 10 % av aktieportföljens marknadsvärde.

Om restriktionen överskrids, under en period av minimum tre veckor, ska förvaltaren meddela detta till stiftelseförvaltningen på KTH. Förvaltaren ska presentera förslag på åtgärder med beaktande av de övergripande målen med förvaltningen. Mindre fluktuationer inom nämnda tidsrymd behöver inte åtgärdas.

Kreditrisk

Ränteplacering ska ske så att kreditrisken minimeras. Alla placeringar ska göras i räntebärande instrument med hög likviditet. Procenttalen i tabellen nedan avser andelar av ränteportföljens marknadsvärde. Vid placering i räntebärande värdepapper gäller följande limiter:

Tabell 2: Limiter för emittenter av ränterelaterade finansiella instrument.

Emittent	Emittent totalt, %	Max andel per emittent, %
Duration		
A. Stater, kommuner och landsting eller dess motsvarigheter inom Euro-området, med rating om lägst AAA/Aaa eller av motsvarande stater, kommuner, landsting garanterat värdepapper	100	100
B. Värdepapper med rating om AAA/Aaa	100	50
C. Värdepapper med rating om AA/Aa2	90	15
D. Värdepapper med rating om A/A2	55	5
E. Värdepapper med rating om BBB/Baa	10	5

I de fall ratinginstituten har olika rating tas hänsyn till den högsta ratingen.

Ränterisk

Placering ska ske så att en god spridning av löptider eftersträvas. Syftet är att erhålla en jämnt fördelad avkastning och värdeutveckling i portföljen.

För att begränsa ränterisken får den genomsnittliga durationen i den totala portföljen inte överstiga 4 år.

Motpartsrisk

Värdepappersaffärer får endast ske med motparter som uppfyller nedanstående kriterier:

- Svensk bank eller annan institution vilken står under Finansinspektionens tillsyn och har tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn enligt 1 kap 3 § p.1 Lagen (1991:981) om Värdepappersrörelse
- Utländska institutioner som har motsvarande tillstånd i det land de verkar och som står under tillsyn av lokal tillsynsmyndighet eller annat behörigt organ i respektive land.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk innebär risken för att det finansiella instrumentet inte kan avyttras/förvärvas vid avsedd tidpunkt utan större prisreduktion eller att transaktionen medför stora kostnader.

De finansiella instrument, som det förvaltade kapitalet är investerat i, ska kunna försälas omgående eller allra senast inom 15 dagar till relevant marknadspris.

Valutarisk

Valutasäkring mot SEK får göras för att minska valutarisken.

Belåning

Upptagande av lån tillåts inte.

Utlåning av aktier får ske om det bedöms bidra till att öka avkastningen. Utlåning av aktier är tillåten i de fall förvaltaren finner lämpligt, givet att utlåningen sköts på för branschen sedvanliga villkor, mot betryggande säkerhet, samt givet att handlandet inte strider mot denna placeringspolicy. Detta förutsätter ett separat avtal med clearingorganisation, värdepappersinstitut eller utländskt finansinstitut.

Hållbar utveckling och etiska krav

Förvaltningen av stiftelsekapitalet ska ske med beaktande av att KTH är ett internationellt tekniskt universitet. Placering av stiftelsemedelen ska så långt som möjligt följa de riktlinjer som finns framtagna för multinationella företag, genom "The Global Compact" samt OECD. Riktlinjerna innefattar principer kring mänskliga rättigheter, arbetsrättsliga frågor, miljö och korruption.

KTH har ett särskilt krav för att det hållbara perspektivet beaktas, vilket innebär att universitetet vill bidra till långsiktiga lösningar för en hållbar utveckling i samhället. KTH uppfattar klimatförändringarna som ett allvarligt hot och har därför en restriktiv syn på placeringar i företag som ägnar sig åt utvinning av fossila energikällor.

Utvärdering

Utvärderingens syfte är att löpande informera om total- och delportföljers resultat i relation till placeringsriktlinjernas övergripande mål enligt den inledande sammanfattningen i riktlinjen.

För att utvärdera de två diskretionära portföljerna och förvaltarnas insats så ska utvecklingen sättas i relation varandra och till jämförelseindex. Därutöver har förvaltningsstyrelsen fattat beslut (2016-10-18) om att investera i en jämförelseportfölj bestående av enbart investmentbolag. Portföljen ska innehålla följande investmentbolag; Investor (initialt värde 2 mnkr), Lundbergsföretagen (initialt värde 2 mnkr), Kinnevik (initialt värde 2 mnkr), Industrivärden (initialt värde 2 mnkr), Latour (initialt värde 2 mnkr), Melker Schörling (initialt värde 2 mnkr), och Ratos (initialt värde 1 mnkr). Syftet med portföljen är att den ska vara bestående och inga löpande investeringsbeslut ska fattas. Portföljen ska rebalanseras årligen för att bibehålla sin ursprungliga viktning. Portföljen ska startas 2017-01-02.

Månadsvis

Förvaltaren ska månatlig avge skriftlig rapportering till stiftelseförvaltningen. Rapporteringen ska innehålla följande:

- Total förmögenhet uppdelad på tillgångsslag
- Portföljens utveckling (per tillgångsslag) senaste månad och från årets början
- Värdeutveckling totalt från basår årsvis
- Direktavkastning senaste månad och från årets början
- Standardavvikelse (risk)
- Duration i räntebärande placeringar
- Köp och försäljningar.

Kvartalsvis

Förvaltaren ska kvartalsvis avge muntlig och skriftlig rapportering till Stiftelseförvaltningen. Rapporteringen ska innehålla följande:

- Prognos om årets direktavkastning
- Kommentar till aktuell marknadssituation.

Årligen

Förvaltaren ska årligen återrapportera till stiftelseförvaltningen hur det hållbara perspektivet beaktas i placeringarna.

Vid behov

Förvaltaren ska vid behov avge muntlig och skriftlig rapportering till stiftelseförvaltningen om det finns behov av re balansering av portföljen på grund av särskilda omständigheter. Normal re balansering av portföljen utifrån tillgångsallokeringen sker dagligen.

Placeringsriktlinjerna ska gås igenom en gång per år och revideras av förvaltningsstyrelsen vid behov.